

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2025, 9(3): 291-309.

DOI: [10.26677/TR1010.2025.1583](https://doi.org/10.26677/TR1010.2025.1583)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Muğla Örneği

Doç. Dr. Reyhan ARSLAN AYAZLAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Muğla, e-posta: reyhanayazlar@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9546-9412>

Demet ÖZCAN YILMAZSOY, Doktora Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla, e-posta: demetozcanb@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0827-1940>

Öz

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ile birlikte gelen dijital devrim, farklı iş modellerinin oluşumuna katkıda bulunmuştur. Bu değişime ayak uydurmak amacıyla işletme çalışanlarının modern iş yaşamının gerektirdiği beceri ve yetkinliklere sahip olması önem taşımaktadır. Bu sürecin iş yaşamına geçmeden önce bireylerin eğitim hayatı süresinde başlaması dijital okuryazarlık anlamında donanımlı bireyler yetiştirmek adına önemli olmaktadır. Bu araştırma, turizm eğitimi alan öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. 2024-2025 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Turizm Fakültesinde lisans düzeyinde öğrenim gören 204 turizm öğrencisiyle yürütülen çalışmada, anket yöntemi kullanılmış ve veriler parametrik testlerle analiz edilmiştir. Sonuçlara göre öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyi genel olarak orta seviyededir. Ölçeğin alt boyutlarında ise gizlilik ve güvenlik iyi düzeyde, etik ve sorumluluk ve günlük kullanım orta düzeyde, genel bilgi ve işlevsel beceriler ve sosyal boyut zayıf düzeyde, profesyonel üretim ise düşük düzeyde şeklinde saptanmıştır. Ayrıca örneklem grubundaki öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre erkekler lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Bilgisayar kullanım düzeyi ile dijital okuryazarlık arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dijital okuryazarlık, Dijital Yetkinlik, Turizm.

Makale Gönderme Tarihi: 11.06.2025

Makale Kabul Tarihi: 05.09.2025

Önerilen Atıf:

Arslan Ayazlar, R. ve Özcan Yılmazsoy, D. (2025). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Muğla Örneği, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 9(3): 291-309.

Journal of Turkish Tourism Research

2025, 9(3): 291-309.

DOI: [10.26677/TR1010.2025.1583](https://doi.org/10.26677/TR1010.2025.1583)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Determination of Digital Literacy Levels of Tourism Education Students: Muğla Case

Associate Prof. Dr. Reyhan ARSLAN AYAZLAR, Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Tourism, Muğla, e-mail: reyhanayazlar@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9546-9412>

Demet ÖZCAN YILMAZSOY, Ph.D. Student, Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Social Sciences, Muğla, e-mail: demetozcanb@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0827-1940>

Abstract

With the advancement of information and communication technologies, the digital revolution has contributed to the emergence of new business models. To adapt to this transformation, it is essential for business employees to acquire the skills and competencies required by the modern work environment. Initiating this process during individuals' educational journey, before entering professional life, is crucial in terms of cultivating digitally literate individuals. This study aims to determine the digital literacy levels of students receiving tourism education. The research was conducted with 204 undergraduate students enrolled at the Faculty of Tourism, Muğla Sıtkı Koçman University, during the 2024-2025 academic year. A survey method was employed, and the data were analyzed using parametric tests. According to the results, students' overall level of digital literacy is moderate. Among the sub-dimensions of the scale, privacy and security were found to be at a good level; ethics and responsibility, and daily use were at a moderate level; general knowledge and functional skills, as well as the social dimension, were at a low level; and professional production was determined to be at a very low level. Additionally, a significant difference in digital literacy levels was observed in favor of male students based on the gender variable. A positive correlation was also found between computer usage level and digital literacy. The findings are expected to contribute to both tourism enterprise managers operating in the field and academic educational institutions.

Keywords: Digital Literacy, Digital Competence, Tourism.

Received: 11.06.2025

Accepted: 05.09.2025

Suggested Citation:

Arslan Ayazlar, R. and Özcan Yılmazsoy, D. (2025). Determination of Digital Literacy Levels of Tourism Education Students: Muğla Case, *Journal of Turkish Tourism Research*, 9(3): 291-309.

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) gelişimini takip eden birçok değişim “dijital devrim” adı verilen bir paradigma değişimine yol açmıştır. Söz konusu devrim, değişen tüketici beklenti ve talepleri doğrultusunda, işletmeler üzerindeki baskıyı arttırmaktadır. Dolayısıyla, yaşanan bu dijital devrim sonucunda çalışanların ve yöneticilerin dijital becerilere sahip olmaları işletmeler açısından önem kazanmıştır (Gfereree, Rademacher ve Dobler, 2021). Söz konusu dijital beceriler için genel anlamda dijital okuryazarlık kavramı kullanılmakta ve çalışanların dijital ortamlarda görevlerini yerine getirebilmeleri ve problem çözme becerilerini geliştirebilmeleri için dijital okuryazarlık kapsamında yer alan beceri ve yetkinliklere sahip olması gerekmektedir (Lankshear ve Knobel, 2006; Eshet-Alkalai ve Amichai-Hamburger, 2004). Bireyin dijital okuryazarlık seviyesinin yüksek olması, ortaya çıkan yeni teknolojilere uyum sağlamasını kolaylaştırmaktadır (Ng, 2012).

Dijitalleşme, ülkelerin kamu sektörlerinde ve yükseköğretim kurumlarında önemli bir öncelik haline gelmiştir. Dijital okuryazarlık becerisi, eğitim ve öğretim boyunca kazanılması gereken temel unsurlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Üniversite öğrencilerinin, eğitim ve mesleki yaşamlarında kullanacakları dijital araçlardan ya da ortamlardan maksimum verim elde edebilmeleri için dijital alanda yeterlilik kazanmaları beklenmektedir.

Küresel anlamda dijitalleşmenin ve dijital yetkinliklere sahip olmanın gerekliliği çeşitli endeksler tarafından da ortaya konmaktadır. Dijital hazırlık endeksine (Digital Readiness Index) göre, Türkiye 141 ülke arasında sadece teknolojik adaptasyon ve temel ihtiyaçlar konularında beklenenin gerisinde kalmıştır. Türkiye, temel ihtiyaçlar konusunda 51. sırada bulunmaktadır. En iyi sıralamayı kamu özel yatırımları (46) ve iş yapma kolaylığı (45) alanında elde etmiştir. Teknoloji adaptasyonu (72) ve beşeri sermaye (79) alanları ise en düşük sıralamaya sahip olduğu alanları oluşturmaktadır (CISCO, 2019). Söz konusu istatistikler Türkiye’nin dijitalleşme konusunda gelişmeye devam eden bir ülke olduğunu ortaya koymakta, bu gelişimin önemli adımlarından biri olarak ülke vatandaşlarının dijital okuryazarlık yetkinliklerinin artırılması öngörülmektedir. Küresel Rekabet Raporu (2019) (The Global Competitiveness Report) ise bilişim teknolojilerine adaptasyon konusunda Türkiye’nin 141 ülke içerisinde 69. sırada yer aldığını rapor etmektedir.

Son yıllarda konunun öneminin artması ile Türkiye’de dijital okuryazarlık düzeyine ilişkin akademik çalışmalarda artış gözlemlenmektedir. Bu alanda, 2016-2022 yılları arasında yayınlanmış yalnızca lise ve üniversite öğrencilerine yönelik 18 tez ve 13 makale olmak üzere toplamda 31 akademik çalışma yer almaktadır (Özkaya ve Erat, 2022: 250). Türkiye’deki üniversiteler de dijitalleşmenin öneminin farkında olarak konuya yönelik dersleri müfredatlarına eklemektedir. Bu bağlamda, Kavak ve Emir (2024: 3070) Türkiye’deki devlet üniversitelerinin Turist Rehberliği alanındaki ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarının müfredatlarını incelemişlerdir. Teknoloji ve dijitalleşmeye ilişkin dersler kapsamında, sosyal medya, dijital okuryazarlık, e-ticaret konularına yönelik dersler tespit edilmiştir. Bununla birlikte turist rehberliği programlarındaki ilgili derslerin toplam derslere oranının düşük olduğu ifade edilmektedir.

Alanyazın incelendiğinde dijital okuryazarlığa ilişkin diğer çalışmaların yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda; ölçek geliştirme çalışmaları (Ocak ve Karakuş, 2018; Pala ve Başıbüyük, 2020a), dijital okuryazarlık ölçeğinin Türkçe’ye uyarlama çalışmaları (Hamutoğlu, Güngören, Uyanık ve Erdoğan, 2017; Üstündağ, Güneş ve Bahçivan, 2017), öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının dijital okuryazarlığı (Yontar, 2019; Sarıkaya, 2019; Akgün ve Akgün, 2020; Kara, 2021; Özoğlu ve Kaya, 2021), okul öncesi, ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin dijital okuryazarlığı (Duran ve Özen, 2018; Arslan, 2019; Pala ve Başıbüyük, 2020b; Kardeş, 2020; Erol ve Aydın, 2021; Aksoy, Karabay ve Aksoy, 2021), ders kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında değerlendirilmesi (Maden, Maden ve Banaz, 2018; Direkçi, Akbulut ve Şimşek, 2019) ve akademisyenlerin dijital okuryazarlığı (Şener ve Gündüzalp, 2018; Kır, 2020) ile ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Ayrıca literatürde yükseköğretimde farklı fakültelerde eğitim alan üniversite öğrencilerine yönelik yapılan araştırmalar da mevcuttur (Göldağ ve Kanat, 2018; Onursoy,

2018; Gürtekin, 2019; Doğan ve Demirkan, 2020; Sakal, 2020; Bozdağ ve Ergin, 2021 ve Okumuş ve Atılğan, 2021). Bununla birlikte turizm öğrencilerinin dijital okuryazarlığına ilişkin çalışmaların sınırlı sayıda olması araştırmanın amacını ortaya çıkarmaktadır. Bu araştırma, turizm eğitimi alan öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Dijital okuryazarlık, bireylerin dijital teknolojileri yalnızca bilgiye ulaşmak için değil, aynı zamanda bu bilgiyi analiz etme, eleştirel düşünme ve dijital araçlarla yaratıcı bir şekilde kullanma becerilerini kapsayan bir yetkinliktir (Ng, 2012). 2023 yılı itibarıyla gerçekleştirilen Uluslararası Bilgisayar ve Bilgi Okuryazarlığı Çalışması (ICILS), 14 yaşındaki öğrencilerin %43'ünün temel dijital beceri seviyesinin altında kaldığını ortaya koymuştur (European Commission, 2024). Bu durum, dijital okuryazarlığın eğitim politikalarının merkezine yerleştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, dijital okuryazarlık düzeyinin yüksek olması, öğrencilerin çevrimiçi öğrenme süreçlerine daha etkin katılımını ve akademik başarılarını artırmaktadır. Getenet vd'nin (2024) yapmış olduğu bir araştırmada, öğrencilerin dijital teknolojiye yönelik tutumları, dijital okuryazarlıkları ve öz-yeterliliklerinin çevrimiçi öğrenme katılımını olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir. Bu çalışmalar, dijital okuryazarlığın sadece teknik bir beceri değil, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme süreçlerini destekleyen bir faktör olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dijital okuryazarlığın eğitimdeki rolü, yalnızca bilgiye erişim değil, aynı zamanda bu bilgiyi etkin bir şekilde kullanabilme ve üretme becerisini de içermektedir. Bu nedenle, eğitim politikalarının dijital okuryazarlığın gelişimini destekleyecek biçimde yapılandırılması hem bireysel hem toplumsal düzeyde sürdürülebilir bir öğrenme kültürünün oluşturulması açısından önem taşımaktadır (Ilomäki, Paavola, Lakkala ve Kantosalo, 2016).

Dijital okuryazarlık, turizm sektöründe hizmet kalitesini artırmak ve sektörel sürdürülebilirliği sağlamak açısından önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle gelişmekte olan destinasyonlarda dijital becerilerin geliştirilmesi, yerel toplulukların turizm faaliyetlerine daha etkin katılımını mümkün kılmaktadır. Endonezya'nın Mentawai Adaları'nda yürütülen bir çalışmada, girişimcilik ve dijital okuryazarlık eğitiminin yerel turizm gruplarının dijital yeterliliklerini geliştirdiği ve bu gelişimin sürdürülebilir turizme katkı sağladığı tespit edilmiştir (Rezki vd., 2023). Benzer şekilde, Bali'de gerçekleştirilen bir araştırma, dijital okuryazarlığın turizm çalışanlarının mesleki yeterlilik düzeylerini istatistiksel olarak anlamlı biçimde artırdığını ortaya koymaktadır (Sinaga vd., 2023). Ayrıca, dijital teknolojilerin etkili kullanımı, turistik hizmetlerin sunumunda yenilikçi uygulamaların benimsenmesini desteklemektedir (Buhalis ve Sinarta, 2019). Bu bağlamda, dijital okuryazarlık turizm sektöründe yalnızca bireysel değil, aynı zamanda kurumsal düzeyde de stratejik bir yetkinlik alanı haline gelmektedir.

Dijital dönüşüm, turizm eğitiminde pedagojik yaklaşımları köklü bir şekilde değiştirmekte ve öğrenci odaklı, etkileşimli öğrenme modellerini ön plana çıkarmaktadır. Yapılan bir çalışmada, sanal gerçeklik (VR) ve yapay zeka (AI) gibi teknolojilerin, öğrencilerin deneyimsel öğrenme süreçlerini zenginleştirerek, sektöre yönelik becerilerini geliştirdiği belirtilmektedir (Yang, 2025). Benzer şekilde, dijital dönüşümün, öğretim yöntemleri, müfredat yapıları ve sektörle iş birliği gibi alanlarda yenilikçi değişikliklere yol açtığı ifade edilmektedir (Mandalia, 2023). Ancak, bu dönüşüm sürecinde karşılaşılan zorluklar arasında yüksek maliyetler, öğretim elemanlarının dijital yeterlilik eksiklikleri ve değişime karşı direnç gibi faktörler yer almaktadır (Yang, 2025). Bu bağlamda, dijital dönüşümün eğitim kurumları tarafından etkin bir şekilde benimsenmesi için stratejik planlamalar ve sürekli profesyonel gelişim programları önem arz etmektedir.

“Dijital teknolojileri ve interneti kullanarak içeriklere ulaşma, bunları değerlendirme, kullanabilme, paylaşma, eleştirme ve oluşturma yeteneği” (Özkaya ve Erat, 2022: 241) olarak ifade edilen dijital okuryazarlık geleneksel alandaki okuryazarlıktan farklı bir yaklaşım sunmaktadır. Okuryazarlık okuma ve yazma yeteneği olarak ifade edilirken; dijital okuryazarlık bu yeteneklerin yanı sıra içerik

oluşturma, kullanabilme, paylaşma, eleştirme ve değerlendirme gibi farklı yetenekleri de ekleyerek okuryazarlığı dinamik bir sürece dönüştürmekte ve yaşam boyu öğrenmeye konu etmektedir (Özkaya ve Erat, 2022: 241). Dijital okuryazarlık kavramı ilk olarak Amerikan yazar Paul Gilster tarafından 1997 yılında kullanılmış ve dijital okuryazarlığın sadece tuşlara basmaktan ibaret olmayan, fikirlere hâkim olmakla ilişkili özel bir tür zihniyet olduğunu belirtmiştir (Gilster, 1997). Aynı zamanda, Hague ve Payton (2010) ile Amerikan Kütüphaneler Birliği'nin Dijital Okuryazarlık Görev Birimi (Fulton ve McGuinness, 2016: 9-10), dijital okuyazar bireylerin etik kurallara uyan, dijital anlamda bilişsel ve teknik becerilere sahip, doğru ve kaliteli bilgiyi ayırt edebilen, elde ettiği bilgiyi başkaları ile paylaşabilen bireyler olduklarını ifade etmektedir.

Bayrakçı ve Narmanlıoğlu (2021) dijital okuryazarlığı etik ve sorumluluk, genel bilgi ve işlevsel beceriler, günlük kullanım, profesyonel üretim, gizlilik ve güvenlik ve sosyal boyut gibi birtakım gerekli becerilerin geliştirilmesi olarak tanımlamaktadır. *Etik ve sorumluluk*, dijital içeriklerin ahlaki ve gelişim açısından uygunluğu, içerik farkındalığı ve çevrimiçi ortamlarda yasal hak ve özgürlüklerin korunmasıyla ilgilidir. Etik, çevrimiçi platformlardaki eylemlerin davranış normlarına uygunluğunu ifade ederken, sorumluluk ise bireysel ve yasal sorumlulukları içermektedir. *Genel bilgi ve işlevsel beceriler*, yazılıma dair kötü amaçlı yazılım, korsan yazılım, lisanslı yazılım ve dijital teknolojilere dair yazılım ve donanım bilgisi gibi genel bilgileri kapsamaktadır. *Günlük kullanım*, internette gezinme, alışveriş, rezervasyon, e-vatandaşlık, canlı yayın yapma ve bulut teknolojiler gibi günlük işlemlerle ilgilidir. *Profesyonel üretim*, dijital teknolojilerinin üretiminde ve kullanımında yer almaya yönelik, daha ileri bir seviyede olan ürün geliştirme ve kodlamayı içermektedir. *Gizlilik ve güvenlik*, çevrim içi ortamlarda kullanıcıların hem kendi hem de diğer kullanıcılarının verilerini korumasına olanak sağlamaktadır. *Sosyal boyut*, bireysel medya yayıncılığı, iş birliği yapma, iletişim kurma, tasarlama, içerik üretme ve değiştirme ve çalışma alanlarında bir yazılımı etkin bir şekilde kullanabilmeleri ile ilgilidir.

Alanyazın incelendiğinde turizm alanında dijital okuryazarlık ile ilgili yapılan çalışmalara rastlamak mümkündür. Vieira, Manita, Ribeiro ve Rosa (2022) çalışmalarında yaşlı turistlerin dijital okuryazarlığını incelemiştir. Araştırma sonuçları, ankete katılan yaşlı turistlerin yaşı arttıkça internet kullanımının azaldığını ve katılımcıların eğitim düzeyi arttıkça internet kullanımının arttığını göstermektedir. Soliman, Soliman ve Baher (2022) turizm çalışanları üzerinde uyguladığı çalışmada dijital okuryazarlığın inovasyon üzerindeki etkisini araştırmış ve olumlu bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Marsdenia (2022) dijital okuryazarlığın yerel destinasyon turizminin gelişimine katkısını ve ekonomik dayanıklılığın sağlanmasındaki rolünü ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma sonunda, COVID-19 salgını sırasında toplumun dijital okuryazarlığının ticari kuruluşları koruduğunu ve kilit başarı faktörlerinin insan kaynaklarının dijital okuryazarlığının orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Mugni, Nurjannah ve Yuniati (2023) turizm faaliyetlerini yürüten turizm yöneticilerinin dijital okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Sonuçlar turizm yöneticilerinin dijital okuryazarlık yeteneğinin, BİT becerileri üzerinde daha baskın olduğunu göstermektedir. Ritonga (2023) turizm destinasyonlarını tanıtmak için yabancı dilin, dijital okuryazarlığın ve iş başarısının önemini araştırmıştır. Araştırma sonuçları, söz konusu kavramların eş zamanlı olarak turistik destinasyonun tanıtımı üzerinde anlamlı ve olumlu bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Yang, Zhang ve Zhang (2023) dijital penetrasyonun (bir bilgi sistemine veya ağa yetkisiz bir şekilde erişme girişimi) yerel halkın turizmdeki girişimci davranış eğilimleri üzerindeki etkisini araştırmış ve özellikle dijital okuryazarlık, girişimcilik tutkusu ve sosyal ağ ilişkilerinin aracılık etkileri üzerinde durmuşlardır. Araştırma sonuçları dijital penetrasyonun yerel halkın turizmdeki girişimci davranış eğilimleri üzerinde doğrudan olumlu bir etkiye sahip olduğunu ve dijital okuryazarlık, girişimcilik tutkusu ve sosyal ağ ilişkilerinin, dijital penetrasyon ile yerel halkın turizmdeki girişimci davranış eğilimleri arasındaki ilişkide sırasıyla yetenek, motivasyon ve fırsat faktörleri olarak işlev gören pozitif araçlar olarak hizmet ettiğini göstermektedir. Dalgıç, Yaşar ve Demir (2024) ChatGPT ile turizm eğitimindeki öğrenme çıktıları arasındaki ilişkiyi belirlemeye odaklanmıştır. Araştırma sonuçları ChatGPT'nin öğrenme çıktılarını etkilediğini, dijital okuryazarlığın ve bireyselleştirilmiş öğrenmenin ise aracı rol oynadığını göstermektedir.

Alanyazında ayrıca turizmde eğitim alanında yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Morellato (2014) turizm eğitiminde dijital yeterliliği geliştirmek için deneyimsel bir yaklaşım önermiştir. Martinez ve Fernandez (2015) Küba turizmde öğretmenler için dijital okuryazarlık ve otel işletmeciliği okullarının gelişimiyle ilgili bazı deneyimlerini incelemişlerdir. Cote ve Milliner (2017) çalışmalarında Japon üniversite öğrencilerinin tamamının bilgisayarı ve akıllı telefonu olmasına rağmen dijital okuryazarlık becerilerinin düşük olduğunu belirtmişlerdir. Arango-Morales, Delgado-Cruz ve Tamayo-Salcedo (2019) Meksika’da bir devlet üniversitesindeki mesleki eğitimin turizm öğrencilerinin dijital yeterliliği üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Çınar (2020) dijital devrimin turizm eğitimine etkisini incelemiş ve turizm eğitiminde dijital medya, geleneksel öğrenme deneyimini zenginleştirmek, turizm ve otelcilik profesyonelleriyle ilgili çapraz beceriler geliştirmek gibi birçok fırsat sunduğunu belirlemiştir. Warno (2020) Endonezya’da bulunan bir devlet turizm meslek okulunda görev yapan öğretmenlerin başarı motivasyonu değişkeninin dijital okuryazarlık üzerindeki etkisini araştırmış ve önemli bir etkisi olduğunu saptamıştır. Alanyazın incelemesi sonucunda dijital okuryazarlığa ilişkin çalışmaların farklı sektörlerdeki çalışanlar üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Bununla birlikte turizm eğitimi alan öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerine yönelik araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, lisans düzeyinde turizm eğitimi gören öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini analiz ederek literatürdeki bu boşluğu doldurmayı ve eğitim politikaları ile uygulamalarına yönelik somut öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. Araştırmanın evrenini, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Turizm Fakültesinde lisans düzeyinde öğrenim gören toplam 1085 turizm öğrencisi oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Turizm Rehberliği, Turizm İşletmeciliği, Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları olmak üzere toplam dört bölümün öğrencilerine anket uygulanmıştır. Bu araştırmada örneklem yöntemi olarak basit tesadüfi (rastgele) yöntemi kullanılmıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde Sekaran’ın (2000) önerdiği örneklem hesaplama tablosu esas alınmıştır. İlgili tabloya göre, evren büyüklüğünün 1000 civarında olduğu durumlarda, güvenilir ve geçerli sonuçlar elde edebilmek için önerilen minimum örneklem büyüklüğü 278 kişi olarak kabul edilmektedir. Araştırma kapsamında gönüllülük esasına dayalı olarak 287 katılımcıdan geri dönüş sağlanmıştır. Ancak eksik veya hatalı veri sebebiyle analizlere dâhil edilmeyen anketler çıkarılmış ve toplamda 204 adet veri analiz edilmiştir. Bu sayı araştırmada öngörülen istatistiksel analizlerin güvenilir bir şekilde gerçekleştirilmesi için yeterli görülmüştür.

Çalışmada veri toplama aracı olarak yüz yüze anket tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezleri test etmek amacıyla, Bayrakçı ve Narmanlıoğlu (2021) tarafından geliştirilen “Dijital Okuryazarlık Ölçeği” tercih edilmiştir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde örneklem hakkında bilgileri içeren demografik ifadeler ve katılımcıların bilgi ve iletişim teknolojileri araçları kullanımlarıyla ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise dijital okuryazarlık düzeylerini ölçmeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Ölçek, etik ve sorumluluk, genel bilgi ve işlevsel beceriler, günlük kullanım, profesyonel üretim, gizlilik ve güvenlik ve sosyal boyut olmak üzere 6 faktör toplam 29 maddeden oluşmaktadır. Alınan puanlara göre dijital okuryazarlık düzeyleri aşağıda belirtilmiştir (Ertaş, Kiraç ve Demir, 2019).

1,62-3,07	Düşük
3,08-3,62	Zayıf
3,63-4,17	Orta
4,18-4,72	İyi
4,73-5,00	Yüksek

Dijital okuryazarlık ölçeğinin Cronbach Alpha değerleri; Bayrakçı ve Narmanlıoğlu (2021) tarafından 0.91, Akyazı (2022) tarafından 0.95 ise olarak bulunmuştur. Bu araştırma için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda, ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alpha iç tutarlılık değerlerine bakıldığında; etik ve sorumluluk boyutu $\alpha=0,90$; genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutu $\alpha=0,85$; günlük kullanım boyutu $\alpha=0,87$; profesyonel üretim boyutu $\alpha=0,76$; gizlilik ve güvenlik boyutu $\alpha=0,87$ ve sosyal boyut $\alpha=0,71$ olarak hesaplanmıştır. Farklı örneklem gruplarından elde edilen Cronbach Alpha değerlerinin 0.7'nin üzerinde olması, ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir (Tavşancıl, 2010). Ölçek 5'li Likert tipinde olup, 1. Kesinlikle katılmıyorum ... 5. Kesinlikle katılıyorum şeklinde düzenlenmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan anket uygulamasına başlanmadan önce, 20.09.2024 tarihinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 2024/117 numarasıyla Etik Kurul onayı alınmıştır.

Elde edilen veri seti, SPSS 22.0 programında analiz edilmiş ve betimsel istatistiklerden faydalanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri uygulanmıştır. Analizler sonucunda verinin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle parametrik testlerden ANOVA ve *t*-testi kullanılmıştır. Ayrıca ikiden fazla grup sayısı içeren değişkenlerin (sınıf düzeyi, sosyoekonomik düzeyi vb.) varyansların homojenliğini test etmek için Sheffe testinden yararlanılmıştır. Bu çalışmada ilgili alanyazın incelenerek aşağıda yer alan hipotezler test edilmektedir.

Alanyazında dijital okuryazarlık düzeylerine dair yapılan çeşitli araştırmalar yer almaktadır. Aydın, Taşdemir, Kırımlı ve Çakıroğlu (2024) Turizm Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin yüksek düzeyde olduğunu belirlemiştir. Kozan ve Bulut Özek (2019), Ocak ve Karakuş (2019), Özoğlu (2019) ve Kara (2021) çalışmalarında katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmışlardır. Göldağ (2021) üniversite öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin orta düzeyde olduğunu belirtmiştir. Çetin (2016) katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerinin yeterli düzeyde olduğunu saptamıştır. Timur, Timur ve Akkoyunlu (2014), Semerci (2019), Güngör ve Kurtipek (2020) çalışmalarında katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmışlardır. Bu veriler doğrultusunda aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H₁: Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri yüksektir.

Alanyazında dijital okuryazarlık düzeyinde demografik farklılıkları ortaya koyan çalışmalar yer almaktadır. Örneğin, erkeklerin kadınlara göre daha yüksek düzeyde dijital okuryazarlığa sahip olduğunu gösteren çeşitli araştırmalar bulunmaktadır (Korkmaz ve Mahiroğlu, 2009; Timur, Timur ve Akkoyunlu, 2014; Acar, 2015; Özoğlu, 2019; Ocak ve Karakuş, 2019; Yazıcıoğlu, Yaylak ve Genç, 2020; Doğan, 2022). Aynı zamanda kadın katılımcıların ve erkek katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını gösteren araştırmalar da yer almaktadır (Arslan, 2019; Ocak ve Karakuş, 2019; Semerci, 2019).

Kozan (2018) BÖTE öğretmen adaylarının sınıf düzeyi arttıkça dijital okuryazarlık düzeyinin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Aydın, Taşdemir, Kırımlı ve Çakıroğlu (2024) turizm öğrencilerinin dijital okuryazarlıklarını inceledikleri nitel çalışmalarında, öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin sınıflarına göre farklılaştığını ve öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin sınıf düzeyi arttıkça artış eğiliminde olduğunu saptamıştır. Dinlemez (2021) ise Türkçe öğretmen adaylarının sınıfları ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptamamıştır.

Şahin Karagöz (2023) bilgisayar sertifikası veya eğitimi alanların dijital okuryazarlık düzeylerinin bilgisayar sertifikası ve eğitimi almayanlara kıyasla daha yüksek olduğunu doğrulamıştır. Acar (2015) ve Çetin (2016) öğretmen adaylarının internet kullanım sıklığı arttıkça dijital okuryazarlık düzeylerinin anlamlı bir şekilde arttığı sonucuna varmışlardır. Kaya (2020) interneti 5 yıl ve üzeri kullanan ortaöğretim öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin, interneti daha az yıldı kullanan öğrencilere göre anlamlı olarak daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Kozan (2018) 9 yıldan fazla

zamandır bilgisayar kullanan BÖTE öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin 3-5 yıldır bilgisayar kullanan öğretmen adaylarına göre anlamlı bir biçimde farklı olduğunu belirtmiştir. Horne (2007) erkek öğrencilerin bilgisayar kullanma düzeylerinin kadın öğrencilerin bilgisayar kullanma düzeylerinden daha iyi olduğunu belirtmiştir.

H₂: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde demografik özelliklere göre anlamlı şekilde farklılık vardır.

H_{2a}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2b}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2c}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde sosyoekonomik düzeyine göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2d}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde bilgisayar kullanım düzeyine göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2e}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde daha önce bilgisayar veya sertifika alma durumuna göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2f}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde internet kullanma süresine göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2g}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde araçlarda sürekli internet bağlantısının olup olmamasına göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2h}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde internet kullanma sıklığına göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2i}: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde teknolojiye erişmek için kullanılan dijital araçlara göre anlamlı farklılık vardır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma bulguları kapsamında çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri, yüzde dağılımlarıyla Tablo 1’de verilmiştir. Araştırmaya ağırlıklı olarak kadın katılımcıların dahil olduğu görülmektedir. En fazla katılım 1. sınıf öğrencilerinden sağlanmıştır. Araştırmaya katılanların sosyoekonomik düzeyine bakıldığında çoğunluğun (%76,0) orta düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Bilgisayar kullanma düzeyine bakıldığında turizm öğrencilerinin orta (%60,8) düzeyde bilgisayar kullanabildikleri görülmektedir. Katılımcıların internet kullanma zamanı incelendiğinde büyük bir kısmının (%80,4) 7 yıldan fazla bir süredir interneti kullandıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun (%67,6) bilgisayar dersi veya sertifika almadıkları görülmektedir. Katılımcıların %81,9’unun kullandıkları araçlarda sürekli internet bağlantısının olduğunu söylemek mümkündür. İnternet kullanım sıklığına bakıldığında ise öğrencilerin %41,7’sinin interneti yoğun bir şekilde kullandıklarını ve %37,3 ise interneti kullanmadan yapamayacaklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 2, araştırmaya katılanların teknolojiye erişmek için kullandıkları dijital araçları göstermektedir. Katılımcıların en fazla akıllı telefon (%41,8), dizüstü bilgisayar (%31,2) ve masaüstü bilgisayar (%15,5) gibi dijital araçları kullandığı görülmektedir. Genel anlamda, araştırmaya katılanların en az tablet bilgisayar (%10,7) kullanarak teknolojiye eriştiklerini söylemek mümkündür.

Demografik bulgulardan sonra, araştırmada veri setinin normal dağılım gösterip göstermediğine bakmak amacıyla normallik testleri uygulanmıştır. Normallik testlerinde veri gruplarının basıklık (Skewness) ve çarpıklık (Kurtosis) değerlerine bakılmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin sırasıyla 3 ve 10 değerleri arasında olması neticesinde verinin normal dağıldığı belirlenmiştir (Kline, 2011).

Tablo 1. Demografik Bulgular

Demografik Değişkenler		(%)	Demografik Değişkenler		(n)	(%)
Cinsiyet	Kadın	58,3	Sınıf	1.Sınıf	85	41,7
	Erkek	41,7		2.Sınıf	46	22,5
Sosyo ekonomik durum	İyi	18,6	Bilgisayar kullanma düzeyi	3.Sınıf	19	9,3
	Orta	76,0		4.Sınıf	5	26,5
İnternet kullanma zamanı	Kötü	5,4	Bilgisayar sertifikası veya dersi alma durumu	İyi	59	28,9
	1 yıldan az	1		Orta	124	60,8
Araçlarda sürekli internet bağlantısının olup olmaması	1-2 yıl	0,5	İnternet kullanımı sıklığı	Kötü	21	10,3
	3-5 yıl	4,4		Evet	65	31,9
	6-7 yıl	13,7		Hayır	138	67,6
	7 yıldan fazla	80,4		Hiç	2	1
	Evet	81,9		Zorunlu kaldıkça	3	1,5
	Hayır	17,2		Yoğun olmasa da	38	18,6
				Yoğun olarak	85	41,7
				Kullanmadan yapamam	76	37,3

Tablo 2. Teknolojiye Erişmek için Kullanılan Dijital Araçlara İlişkin Bulgular

Tercihler	İşaretleme Sayısı	%
Masaüstü bilgisayar (PC)	74	15,5
Dizüstü bilgisayar (Laptop)	149	31,2
Tablet bilgisayar	51	10,7
Akıllı Telefon	200	41,8
Diğer akıllı cihazlar	4	0,8
Toplam	478	100

Tablo 3. Dijital Okuryazarlık (DOY) Ölçeğin Alt Boyutlarına Dair Betimsel Bulgular

	(X̄)	Std. Sapma	Medyan	Mod	B	Ç
1.Etik ve Sorumluluk	4,09	,86	4,14	4,00	-1,760	3,596
2.Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	3,38	,98	3,50	5,00	-,178	-,374
3.Günlük Kullanım	4,06	,89	4,16	5,00	-1,268	1,429
4. Profesyonel Üretim	2,52	1,18	2,50	1,00	,430	-,695
5. Gizlilik ve Güvenlik	4,24	,87	4,50	5,00	-1,456	2,202
6. Sosyal Boyut	3,37	,90	3,50	4,00	-,519	,102
DOY	3,75	19,54	112,00	118,00	-1,139	2,075

Çalışmada kullanılan ölçek normal dağılım gösterdiği için verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Çalışmada aynı zamanda toplanan veriler için tanımlayıcı istatistiklerden olan standart hata ve aritmetik ortalama değerleri hesaplanmıştır. Turizm öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri incelendiğinde orta düzeyde (3,75) olduğu saptanmıştır. Dijital okuryazarlık ölçeğinin alt boyutlarının ortalamaları incelendiğinde, gizlilik ve güvenlik (4,24), etik ve sorumluluk (4,09) ve günlük kullanım (4,06) alt boyutlarının aritmetik ortalamalarının yüksek olduğu görülmüştür. Genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutu (3,38), sosyal boyut (3,37) ile profesyonel üretim boyutu (2,52) düşük ortalamada olduğunu söylemek mümkündür. Bu ortalamalara göre turizm öğrencilerinin dijital teknolojileri günlük hayatlarında, güvenli bir şekilde sorumluluk bilincine sahip olarak kullanabilme becerilerinin ortalamaya göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Buradan hareketle, “H₁: Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri yüksektir.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

“H₂: Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde demografik özelliklere göre anlamlı şekilde farklılık vardır.”, araştırma kapsamında ele alınan bir diğer hipotezdir. Söz konusu hipoteze bağlı alt hipotezleri test etmek amacıyla *t* testi ve ANOVA farklılık testlerinden yararlanılmıştır.

Tablo 4'e göre, çalışmaya katılan kadın ve erkek öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde ($p=,005$) toplam puan açısından cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre dijital okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin alt boyutları kapsamında yapılan değerlendirmede, genel bilgi ve işlevsel beceriler ($t= -6,112$; $p=,000$) alt boyutunda erkek katılımcıların lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Dijital okuryazarlık ölçeğinin diğer alt boyutlarında cinsiyet düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Dolayısıyla, H_{2a} kısmen kabul edilmiştir.

Tablo 4. Ölçeğin Cinsiyet Değişkenine Göre Alt Boyut t -Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	x	t	sd	p
Etik ve Sorumluluk	Kadın	119	4,02	-1,368	202	,173
	Erkek	85	4,19			
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	Kadın	119	3,05	-6,112	153	,000
	Erkek	85	3,86			
Günlük Kullanım	Kadın	119	4,03	-,626	202	,532
	Erkek	85	4,11			
Profesyonel Üretim	Kadın	119	2,43	-1,216	202	,226
	Erkek	85	2,64			
Gizlilik ve Güvenlik	Kadın	119	4,18	-1,156	202	,242
	Erkek	85	4,32			
Sosyal Boyut	Kadın	119	3,35	-,409	202	,683
	Erkek	85	3,40			
DOY	Kadın	119	105,68	-2,820	202	,005
	Erkek	85	113,38			

Tablo 5'e göre, turizm öğrencilerinin dijital okuryazarlık durumları sertifika veya dersi alma durumu değişkeni açısından dijital okuryazarlık toplam puan düzeyinde anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=,670$). Ölçeğin alt boyutları kapsamında yapılan değerlendirmede ise genel bilgi ve işlevsel beceriler ($t= 2,190$; $p=,030$) alt boyutunda ders veya sertifika alanların lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Dijital okuryazarlığın diğer alt boyutlarında katılımcıların sertifika veya dijital okuryazarlık dersi alma durumuna göre anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Buradan hareketle, H_{2e} kısmen kabul edilmiştir.

Tablo 5. Ölçeğin Sertifika veya Dersi Alma Durumu Değişkenine Göre Alt Boyut t Testi Sonuçları

Değişkenler	Sertifika veya Dersi Alma Durumu	N	x	t	sd	p
Etik ve Sorumluluk	Evet	65	4,21	1,402	201	,162
	Hayır	138	4,03			
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	Evet	65	3,60	2,190	201	,030
	Hayır	138	3,28			
Günlük Kullanım	Evet	65	4,19	1,403	201	,162
	Hayır	138	4,00			
Profesyonel Üretim	Evet	65	2,52	,028	201	,978
	Hayır	138	2,51			
Gizlilik ve Güvenlik	Evet	65	4,33	1,053	201	,294
	Hayır	138	4,19			
Sosyal Boyut	Evet	65	3,46	,922	201	,358
	Hayır	138	3,33			
DOY	Evet	65	112,52	1,843	201	,670
	Hayır	138	107,12			

Araştırma kapsamında öğrencilerin sınıfı, sosyoekonomik durumu, bilgisayar kullanma düzeyi, internet kullanma süresi, internet kullanma sıklığı gibi durumları test etmek amacıyla ANOVA testinden yararlanılmıştır. Gruplar arasında farklılık olması durumunda, hangi gruplarda farklılık olduğunu belirlemek amacıyla da Sheffe testi kullanılmıştır.

H_{2b} hipotezini test etmek amacıyla yapılan analiz sonucunda turizm öğrencilerinin dijital okuryazarlık durumları sınıfları açısından dijital okuryazarlık toplam puan düzeyinde anlamlı farklılık göstermemiştir ($p=,627$). Ölçek toplam puan sonuçlarına bakıldığı zaman öğrencilerin dijital

okuryazarlık düzeylerinin okudukları sınıfa göre sadece profesyonel üretim alt boyutunda farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p=,011$). Ölçeğin diğer alt boyutları kapsamında yapılan değerlendirmede sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirleyebilmek için Sheffe testi yapılmıştır. Profesyonel üretim alt boyutunda 1. sınıf ile 3. sınıf arasında farklılık olduğu ve farkın 1. sınıfların lehine olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda H_{2b} hipotezi kısmen kabul edilmiştir (Tablo 6).

Tablo 6. Ölçeğin Sınıf Düzeyine Göre Alt Boyut ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek alanları	Sınıf Düzeyi	N	X	SS	F	P	Anlamlı fark
Etik ve Sorumluluk	1	85	4,04	,91	,885	,450	yoktur
	2	45	3,97	,99			
	3	19	4,23	,81			
	4	54	4,21	,66			
	Total	204	4,09	,86			
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	1	85	3,19	,91	2,536	,058	yoktur
	2	45	3,56	,96			
	3	19	3,26	1,02			
	4	54	3,58	1,03			
	Total	204	3,38	,97			
Günlük Kullanım	1	85	3,92	,89	1,677	,173	yoktur
	2	45	4,14	1,02			
	3	19	4,38	,53			
	4	54	4,10	,85			
	Total	204	4,06	,89			
Profesyonel Üretim	1	85	2,77	1,17	3,795	,011	1. sınıf ile 3. sınıf arasında
	2	45	2,43	1,23			
	3	19	1,81	,90			
	4	54	2,45	1,15			
	Total	204	2,52	1,18			
Gizlilik ve Güvenlik	1	85	4,16	,82	,382	,766	yoktur
	2	45	4,29	,99			
	3	19	4,30	,94			
	4	54	4,30	,84			
	Total	204	4,24	,87			
Sosyal Boyut	1	85	3,38	,86	,338	,798	yoktur
	2	45	3,45	,98			
	3	19	3,40	,89			
	4	54	3,27	,92			
	Total	204	3,37	,90			
DOY	1	85	106,78	19,33	,583	,627	yoktur
	2	45	109,97	21,83			
	3	19	110,00	15,14			
	4	54	110,90	19,39			
	Total	204	108,89	19,54			

Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin bilgisayar kullanma düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla yapılan ANOVA analizi sonuçları Tablo 7’de yer almaktadır. Analiz sonucunda ölçek toplam puan sonuçlarına bakıldığında zaman dijital okuryazarlık durumları bilgisayar kullanma düzeyi değişkeni açısından dijital okuryazarlık toplam puan düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir ($p=,000$). Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin bilgisayar kullanım düzeylerine göre genel bilgi ve işlevsel beceriler, günlük kullanım ve gizlilik ve güvenlik alt boyutlarında farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Farkın hangi gruplar arasında

olduğunu belirleyebilmek için uygulanan Sheffe testi sonuçlarına göre, genel bilgi ve işlevsel beceriler alt boyutunda iyi ile orta ve iyi ile kötü arasında farklılık olduğu ve farkın iyi lehine olduğu belirlenmiştir. Günlük kullanım alt boyutunda iyi ile orta ve iyi ile kötü arasında farklılık olduğu ve farkın iyi lehine olduğu belirlenmiştir. Gizlilik ve güvenlik alt boyutunda iyi ile orta ve iyi ile kötü arasında farklılık olduğu ve farkın iyi lehine olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin diğer alt boyutları kapsamında yapılan değerlendirmede bilgisayar kullanımına göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Buradan hareketle, H_{2d} kısmen kabul edilmiştir.

Tablo 7. Ölçeğin Bilgisayar Kullanma Düzeyine Göre Alt Boyut ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek Alanları	Bilgisayar kullanma Düzeyi	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Etik ve Sorumluluk	İyi	59	4,19	1,03	3,069	,153	Yoktur
	Orta	124	4,11	,71			
	Kötü	21	3,66	1,07			
	Total	204	4,09	,86			
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	İyi	59	3,96	1,09	18,036	,000	İyi ile orta arasında; iyi ile kötü arasında
	Orta	124	3,20	,79			
	Kötü	21	3,85	,94			
	Total	204	3,38	,97			
Günlük Kullanım	İyi	59	4,36	,94	5,559	,004	İyi ile orta arasında; iyi ile kötü arasında
	Orta	124	3,98	,82			
	Kötü	21	3,72	,93			
	Total	204	4,06	,89			
Profesyonel Üretim	İyi	59	2,72	1,37	1,415	,332	Yoktur
	Orta	124	2,45	1,06			
	Kötü	21	2,30	1,27			
	Total	204	2,52	1,18			
Gizlilik ve Güvenlik	İyi	59	4,51	,96	4,872	,009	İyi ile orta arasında; iyi ile kötü arasında
	Orta	124	4,16	,80			
	Kötü	21	3,91	,87			
	Total	204	4,24	,87			
Sosyal Boyut	İyi	59	3,63	1,02	4,042	,019	Yoktur
	Orta	124	3,30	,83			
	Kötü	21	3,08	,86			
	Total	204	3,37	,90			
DOY	İyi	59	117,35	24,11	10,585	,000	İyi ile orta arasında; iyi ile kötü arasında
	Orta	124	106,75	15,38			
	Kötü	21	97,76	19,18			
	Total	204	108,89	19,54			

Genel anlamda yapılan t testi ve ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyleri ile sosyoekonomik durumları, interneti kullanma süreleri, sürekli internet bağlantılarının olup olmaması durumu ve internet kullanma sıklığı arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Dolayısıyla, H_{2c} , H_{2f} , H_{2g} ve H_{2h} kabul edilmemiştir.

SONUÇ

Turizm öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri incelendiğinde öğrencilerin düzeylerinin orta düzeyde olduğu ve dijital becerilerin belirli alt boyutları arasında farklılıkların bulunduğu görülmektedir. Öğrencilerin gizlilik ve güvenlik alt boyutunun iyi düzeyde, etik ve sorumluluk ve günlük kullanım alt boyutlarının orta düzeyde, genel bilgi ve işlevsel beceriler ve sosyal alt boyutlarının zayıf düzeyde, profesyonel üretim alt boyutunda ise düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Şahin

Karagöz (2023) tarafından yapılan çalışma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin orta seviyede olduğunu saptamıştır. Bu ortalamalara göre turizm öğrencileri dijital teknolojileri günlük hayatlarında, güvenli bir şekilde sorumluluk bilincine sahip olarak kullanabilme becerilerinin ortalamaya göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmada dijital okuryazarlık cinsiyet değişkenine göre *t* testi analiz sonuçları incelendiğinde; kadın ve erkek öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri bakımından anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Buna göre erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre dijital okuryazarlık becerilerinin daha yüksek seviyede olduğu söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında; genel bilgi ve işlevsel beceriler alt boyutunda cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha çok genel bilgi ve işlevsel becerilere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Alanyazında erkeklerin kadınlara göre daha yüksek düzeyde dijital okuryazarlığa sahip olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Korkmaz ve Mahiroğlu, 2009; Timur, Timur ve Akkoyunlu, 2014; Acar, 2015; Ocağ ve Karakuş, 2019). Buna göre erkeklerin bilişim teknolojileriyle ilgili mesleklere ve fakültelere daha çok talep ederek ilgi göstermesi, erkeklerin bilgisayar oyunlarını daha çok oynaması gibi sebepler erkeklerin dijital okuryazarlıklarının daha yüksek olmasına etki ettiği söylenebilir. Etik ve sorumluluk, günlük kullanım, profesyonel üretim, gizlilik ve güvenlik ve sosyal alt boyutlarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık saptanamamıştır.

Araştırmada turizm öğrencilerinin dijital okuryazarlık durumları sertifika veya dersi alma durumu değişkeni açısından dijital okuryazarlık toplam puan düzeyinde anlamlı farklılık göstermemektedir. Dijital okuryazarlık alt boyutlarına bakıldığında ise genel bilgi ve işlevsel beceriler alt boyutunda sertifika veya dersi alma durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre daha önce sertifika veya ders alanların, almayanlara kıyasla daha çok genel bilgi ve işlevsel becerilere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Etik ve sorumluluk, günlük kullanım, profesyonel üretim, gizlilik ve güvenlik ve sosyal alt boyutlarında sertifika veya dersi alma durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık saptanamamıştır. Şahin Karagöz (2023) yapmış olduğu çalışmada bilgisayar sertifikası veya eğitimi alanların Dijital Okuryazarlık Ölçeği toplam puanlarının bilgisayar sertifikası ve eğitimi almayanlara kıyasla daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Araştırmada dijital okuryazarlık ve alt boyutlarının sürekli internet bağlantısı olma durumu değişkeni açısından dijital okuryazarlık toplam puan düzeyinde anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin sınıf düzeyi, sosyoekonomik düzeyi, bilgisayar kullanma düzeyi, internet kullanma süresi ve internet kullanma sıklığına ilişkin tek yönlü varyans analiz (ANOVA) gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sadece profesyonel üretim alt boyutunda farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçları incelendiğinde; profesyonel üretim alt boyutunda 1. sınıf ile 3. sınıf arasında farklılık olduğu ve farkın 1. sınıfların lehine olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin diğer alt boyutları kapsamında yapılan değerlendirmede sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Bu durum, 1. sınıf öğrencilerinin dijital teknolojilere karşı daha olumlu bir tutum sergilediklerini göstermektedir. Bu sonuç, dijital beceri eğitime yönelik planlamalar yapılırken sınıf bazında eğitim stratejilerinin oluşturulmasının önemini ortaya koymaktadır. Kozan (2018) BÖTE öğretmen adaylarının sınıf düzeyi arttıkça dijital okuryazarlık düzeyinin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgulara ek olarak, dijital okuryazarlık düzeyi ile sınıf düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığına dair çeşitli araştırma sonuçları da alanyazında bulunmaktadır (Yontar, 2019; Sarıkaya, 2019; Kara, 2021).

Araştırmada öğrencilerin bilgisayar kullanma düzeyine göre ölçek toplam puan sonuçlarına bakıldığında dijital okuryazarlık toplam puan düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Ölçeğin alt boyutları ele alındığında, genel bilgi ve işlevsel beceriler, günlük kullanım ve gizlilik ve güvenlik alt boyutlarında farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçları incelendiğinde; dijital okuryazarlık toplam puan düzeyinde bilgisayar kullanma düzeyi iyi ile orta olan öğrenciler ile bilgisayar kullanma düzeyi iyi ile kötü olan öğrenciler arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Buna göre bilgisayar kullanma düzeyi iyi olan öğrencilerin daha çok dijital okuryazarlık becerilere sahip

olduklarını söylemek mümkündür. Genel bilgi ve işlevsel beceriler alt boyutunda bilgisayar kullanma düzeyi iyi ile orta olan öğrenciler ile bilgisayar kullanma düzeyi iyi ile kötü olan öğrenciler arasında farklılık olduğu saptanmıştır. Buna göre bilgisayar kullanma düzeyi iyi olan öğrencilerin daha çok genel bilgi ve işlevsel becerilere sahip olduklarını ifade etmek mümkündür. Günlük kullanım alt boyutunda bilgisayar kullanma düzeyi iyi ile orta olan öğrenciler ile bilgisayar kullanma düzeyi iyi ile kötü olan öğrenciler arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Buna göre bilgisayar kullanma düzeyi iyi olan öğrencilerin daha çok günlük kullanım becerilerine sahip olduklarını söylemek mümkündür. Gizlilik ve güvenlik alt boyutunda bilgisayar kullanma düzeyi iyi ile orta olan öğrenciler ile bilgisayar kullanma düzeyi iyi ile kötü olan öğrenciler arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Buna göre bilgisayar kullanma düzeyi iyi olan öğrencilerin daha çok gizlilik ve güvenlik becerilere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Ölçeğin diğer alt boyutları kapsamında yapılan değerlendirmede bilgisayar kullanım düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Şahin Karagöz'ün (2023) yapmış olduğu çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin sosyoekonomik düzeyi, internet kullanma süresi ve internet kullanma sıklığına göre ölçek alt boyutlarının anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Alanyazında benzer sonuçlar gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Doğan ve Birişçi, 2022; Türken ve Satılmış, 2022; Şahin Karagöz, 2023). Bu bulgular ışığında öğrencilerin internet kullanım süreleri, internet kullanma sıklığı ve sosyoekonomik düzeyi arttıkça dijital okuryazarlık düzeylerini etkilemediğini söylemek mümkündür.

Dijital çağda, ülkelerin geleceğini şekillendirebilmeleri için kaliteli eğitimin büyük bir öneme sahip olduğu açıktır. Bu bağlamda, eğitim politikalarının çağın ihtiyaçlarına uygun olarak yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir (Üstündağ, Güneş ve Bahçıvan, 2017: 20). Üniversite öğrencilerinin hem eğitim hayatlarında hem de meslek yaşamlarında dijital araçları etkin şekilde kullanabilmeleri için, dijital araçlar hakkında uygulamalı derslerin müfredata dahil edilmesi faydalı olabilir. Dijital okuryazarlık dersinin seçmeli olması, dijital okuryazarlık becerilerinin yüksek olduğunu düşünen öğrencilerin bu dersleri tercih etmemesine sebep olabilecektir. Bu yüzden, dijital okuryazarlık derslerinin zorunlu hale getirilmesi daha etkili bir çözüm sunacaktır. Dijital dünya hızla değişmekte ve gelişmektedir. Bu derslerin üniversite öğrencileri için ilgi çekici olacağı ve onlara dijital okuryazar olma konusunda yardımcı olacağı düşünülebilir.

Araştırma bulguları doğrultusunda, turizm öğrencilerinin dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmek için özellikle profesyonel üretim, genel bilgi ve işlevsel beceriler alanlarında uygulamalı dersler ve atölye çalışmaları yapılması önerilmektedir. Kadın öğrenciler başta olmak üzere tüm öğrencilerin eşit fırsatlara sahip olabilmesi için ücretsiz dijital okuryazarlık sertifika programları sunulmalı, bilgisayar kullanım düzeyi düşük olanlara yönelik temel ve ileri seviye eğitimler verilmelidir. Ayrıca KVKK ve veri güvenliği konularında sektörel uygulamalarla desteklenen eğitimler düzenlenmeli, ders içerikleri tablet ve mobil uyumlu hâle getirilerek teknolojik erişim kolaylaştırılmalı ve kampüs genelinde internet erişim imkânları artırılmalıdır.

Araştırmanın birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle bu çalışma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerden oluşmaktadır. Farklı üniversitelerde turizm eğitimi alan öğrencilerin yanı sıra önlisans ve lisans düzeyindeki öğrenciler arasında da oluşabilecek farklılıkların değerlendirilmesi uygun olacaktır. Bu çalışmada kullanılan dijital okuryazarlık ölçeğinden farklı olarak diğer ölçeklerin değerlendirilmesi gerekebilir. Araştırmada birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar tüm öğrencilerden veri toplanmıştır. Sonraki araştırmalar staja giden öğrenciler ve gitmeyen öğrenciler açısından farklılık olup olmadığını inceleyebilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Türk Turizm Araştırmaları Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazar(lar)ına aittir.

Etik Kurul Onayı: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan 20.09.2024 tarih ve 117 sayılı karar numarası ile izin alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

Acar, Ç. (2015). Anne ve babaların ilköğretim ortaokul ve lise öğrencisi çocukları ile kendilerinin dijital okuryazarlıklarına ilişkin görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akgün, İ. H. ve Akgün, M. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 1-19.

Aksoy, N. C., Karabay, E. ve Aksoy, E. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Selçuk İletişim*, 14(2), 859-894.

Akteke Öztürk, B., Arı, F., Kubuş, O., Gürbüz, T. ve Çağıltay, K. (2008). Öğretim teknolojileri destek ofisleri ve üniversitedeki rolleri. *Akademik Bilişim Bildiri Kitapçığı*, 101.

Akyazi, T. E. (2022). Maslow 2.0 dijital ihtiyaçlar hiyerarşisi bağlamında dijital okuryazarlık ve pozitif psikolojik sermaye ilişkisi: imalat sektöründe bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49), 345-363.

Anwar, M. A., Carmody, P., Surborg, B. and Corcoran, A. (2014). The diffusion and impacts of information and communication technology on tourism in the Western Cape, South Africa. *Urban Forum*, 25, 531-545.

Arango-Morales, A. J., Delgado-Cruz, A. and Tamayo-Salcedo, A. L. (2019). Digital competence of tourism students: Explanatory power of professional training. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 10(1), 310-326.

Arslan, S. (2019). İlkokullarda ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Aydın, M., Taşdemir, S., Kırımlı, H. ve Çakıroğlu, Ü. (2024). Turizm Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin ve Sahadaki Yansımalarının Değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 41-55.

Bayrakçı, S. ve Narmanlıoğlu, H. (2021). Türkiye'deki lisans öğrencilerinin ve mezunlarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 12(46), 46-67.

Bozdağ, B. and Ergin, M. (2021). Examination Of Digital Literacy Levels of The Sports Sciences Faculty Students. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 10(2), 24-36.

Buhalis, D. and Sinarta, Y. (2019). Real-time co-creation and nowness service: lessons from tourism and hospitality. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 36(5), 563-582.

CISCO (2019). Cisco digital readiness index. 12.11.2024 tarihinde cisco: <https://www.cisco.com/c/en/us/about/csr/research-resources/digital-readiness.html> adresinden alındı.

Corbel, C. and Gruba, P. (2004). *Teaching computer literacy*. National Center for English language teaching and Research Macquarie University, Sydney.

Cote, T. J. and Milliner, B. (2017). Preparing Japanese Students' Digital Literacy for Study Abroad: Is More Training Needed?. *Jalt Call Journal*, 13(3), 187-197.

- Çetin, O. (2016). Pedagojik formasyon programı ile lisans eğitimi fen bilimleri öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 658-685.
- Çınar, K. (2020). The Digital Revolution: Impact on Tourism Education. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(4), 2417-2443.
- Dalgıç, A., Yaşar, E. and Demir, M. (2024). ChatGPT and learning outcomes in tourism education: The role of digital literacy and individualized learning. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 34, 100481.
- Dinlemez, Ş. (2021) *Türkçe öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ile dijital vatandaşlık düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Direkçi, B., Akbulut, S. ve Şimşek, B. (2019). Türkçe Dersi Öğretim Programı (2018) Ve Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarının Dijital Okuryazarlık Becerileri Bağlamında İncelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 797-813.
- Doğan, C. ve Birişçi, S. (2022). Covid-19 süreciyle birlikte öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 6(1), 53-76.
- Doğan, D. (2020), Üniversite Öğrencilerinin Kendilerine İlişkin Dijital Okuryazarlık Algıları. *Eğitimde Teknoloji Uygulamaları Dergisi*, 1(1), 26-35.
- Duran, E. ve Özen, N. E. (2018). Türkçe derslerinde dijital okuryazarlık. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 3(2), 31-46.
- Erol, S. ve Aydın, E. (2021). Türkçe Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Durumu. *Uluslararası Çevrimiçi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(2), 620-633.
- Ertaş, H., Kiraç, R. ve Demir, R. (2019). Dijital Okuryazarlık ve E-Sağlık Okuryazarlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 3. Uluslararası 13. *Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi* (s. 557-570). Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Eshet-Alkalai, Y. and Amichai-Hamburger, Y. (2004). Experiments in digital literacy, *CyberPsychology & Behavior*, 7(4), 421-429.
- European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2024). *International Computer and Information Literacy Study (ICILS) in Europe, 2023 – Main findings and educational policy implications*. Publications Office of the European Union.
- Fulton, C. and McGuinness, C. (2016). *Digital detectives: Solving information dilemmas in an online world*. Cambridge, MA: Chandos Publishing.
- Getenet, S., Cantle, R., Redmond, P. and Albion, P. (2024). Students' digital technology attitude, literacy and self-efficacy and their effect on online learning engagement. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 21(1), 1-20.
- Gilster, P. (1997). *Digital Literacy*, New York: Wiley Computer Pub.
- Göldağ, B. (2021). Investigation of the relationship between digital literacy levels and digital data security awareness levels of university students. *E-International Journal of Educational Research*, 12(3), 82-100.
- Göldağ, B. ve Kanat, S. (2018). Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin dijital okuryazarlık durumları. *The Journal of Academic Social Sciences Studies*, 70, 77-92.
- Güngör, N. B. ve Kurtipek, S. (2020). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeyinin dijital okuryazarlığa etkisinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 17(2), 756-767.

- Gürtekin, A. (2019). *Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumları ile sosyalleşme taktikleri ve dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Hague, C. and Payton, S. (2010). Digital literacy across the curriculum. FutureLab. <http://www.nfer.ac.uk/publications/FUTL06/FUTL06.pdf>. Erişim Tarihi: 27.01.2025
- Hamutoğlu, N. B., Güngören, Ö. C., Uyanık, G. K. ve Erdoğan, D. G. (2017). Dijital okuryazarlık ölçeği: Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(1), 408-429.
- Horne, J. (2007). Gender Differences in Computerised and Conventional Educational Tests. *The Journal of Computer Assisted Learning*, 23, 47-55.
- Ilomäki, L., Paavola, S., Lakkala, M. and Kantosalo, A. (2016). Digital competence—an emergent boundary concept for policy and educational research. *Education and Information Technologies*, 21, 655-679.
- Indaryanto, A., Purwono, R., Lestari, Y. D., Sinaga, E. and Harijadi, B. D. (2023). Digital Literacy Improves the Tourism Workers Competency in Bali. *Journal of Namibian Studies: History Politics Culture*, 35, 293-305.
- Kara, S. (2021). *Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeyleri ile Web Ortamında Bilgi Arama ve Yorumlama Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Kardeş, S. (2020). Erken Çocukluk Döneminde Dijital Okuryazarlık. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 827-839.
- Kavak, M. ve Emir, O. (2024). Turist rehberliği alanındaki ön lisans, lisans ve lisansüstü programların müfredatının teknoloji ve dijitalleşme açısından incelenmesi, *Journal of Tourism and Gastonomy Studies*, 11(4), 3055-3076.
- Kaya, M. (2020). Ortaöğretim Öğrencilerinin Dijital Vatandaşlık ve Dijital Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Kır, Ş. (2020). Dijital dönüşüm sürecinde yükseköğretim kurumları ve öğretim elemanlarının gelişen rolleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 143-163.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3. Baskı) New York: Guilford Press.
- Korkmaz, Ö. ve Mahiroğlu, A. (2009). Üniversiteyi yeni kazanmış öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 983-1000.
- Kozan, M. (2018). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ve siber zorbalığa ilişkin duyarlılıklarının incelenmesi. *Firat University Journal of Social Sciences*, 29(1), 107-120.
- Kozan, M. ve Bulut Özek, M. (2019). Böte bölümü öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ve siber zorbalığa ilişkin duyarlılıklarının incelenmesi. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(1), 107-120.
- Lankshear, C. and Knobel, M., (2006). Digital Literacy and Digital Literacies: Policy, Pedagogy and Research Considerations for Education. *Digital Kompetanse*, 1:12-24.
- Maden, S., Maden, A. ve Banaz, E. (2018). Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55), 685-695.
- Mandalia, S. (2023). Tourism education in the digital era: navigating innovation and transformation. In *International Conference on Social Science and Education (ICoESSE 2023)* (pp. 509-530). Atlantis Press.

- Marsdenia, M. (2022). Digital Literacy of Rural Community to Achieve Economic Resilience: Development of Tourism Local Destination. *Proceedings*, 83(1), 1-4.
- Martinez, R. A. and Fernandez, R. L. (2015). Digital literacy for teachers in Cuban Tourism and Hotel Management Schools. Some experiences on its development. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 12(3), 3-16.
- Morellato, M. (2014). Digital competence in tourism education: Cooperative-experiential learning. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 14(2), 184-209.
- Mugni, M., Nurjannah, N. and Yuniati, Y. (2023). Managing tourism in Rinjani circle region: how tourism business owners understand digital literacy. *International Journal on Social Science, Economics and Art*, 13(2), 101-111.
- Ng, W. (2012). Can we teach digital natives digital literacy? *Computers & Education*, 59(3), 1065-1078.
- Ocak, G. ve Karakuş, G. (2018). Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Öz-Yeterliliği Ölçek Geliştirme Çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1427-1436.
- Ocak, G. ve Karakuş, G. (2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık öz-yeterlilik becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 129-147.
- Okumuş, M. ve Atılgan, S. S. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Becerileri ile Dijital Mahremiyet Kaygısı Arasındaki İlişki. *TRT Akademi*, 6(12), 342-363.
- Onursoy, S. (2018). Üniversite gençliğinin dijital okuryazarlık düzeyleri: Anadolu üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 989-1013.
- Özerbaş, M. A. ve Kuralbayeva, A. (2018). Türkiye ve Kazakistan öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 16-25.
- Özkaya, Y. ve Erat, V. (2022). Türkiye’de dijital okuryazarlık çalışmaları: Literatüre dayalı nitel bir araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12, 240-256.
- Özoğlu, C. (2019). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Dijital Okuryazarlıkları ile İlişkisi Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*.
- Özoğlu, C. ve Kayaz, E. (2021). Kuşağı Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeleri ve Dijital Okuryazarlıkları Arasındaki İlişki. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11(1), 415-437.
- Pala, S. M. ve Başbüyük, A. (2020a). 10-12 Yaş Grubu Öğrencileri İçin Dijital Okuryazarlık Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 14(33), 542-565.
- Pala, Ş. M. ve Başbüyük, A. (2020b). Ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(3), 897-921.
- Rezki, I. K., Yulastri, A., Muskhir, M. and Hudai, A. (2024). Entrepreneurship And Digital Literacy Training Program To Promote Tourism For Pokdarwis In Mentawai Islands: A Case Study of Muntei Village. *Edu Research*, 5(3), 734-745.
- Ritonga, A. K. (2023). An Analysis of English for Tourism, Digital Literacy, and Business Success to A Tourist Destination Promotion. *Jurnal Iqra’: Kajian Ilmu Pendidikan*, 8(2), 325-339.
- Sakal, M. (2020). Dijital Yerlilerin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri. 7. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri Konferansı Sağlık Bilişimi ve Analitiği. 9-11 Aralık, Bakırçay Üniversitesi, İzmir.
- Sarıkaya, B. (2019). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dijital Okuryazarlık Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Journal Of International Social Research*, 12(62), 1098-1107.

- Sekaran, U. (2000), *Research Methods for Business: A Skill Building Approach* (3. Baskı). New York: John Wiley & Sons.
- Semerci, A. (2019). Eğitim fakültesi öğrencileri ile diğer fakültelerdeki öğrencilerin siber güvenlik farkındalıklarının karşılaştırılması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 29, 138-156.
- Soliman, M. R., Baher, M. and Soliman, D. M. (2022). Digital literacy and its effect on employees' innovation in Egyptian official tourism organizations. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 11(6), 2079-2091.
- Şahin Karagöz, N. (2023). Hemşirelik Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Şener, G. ve Gündüzalp, S. (2018). Akademisyenlerin üniversitelerde dijital dönüşüm ile ilgili görüşleri. *Uluslararası Battalgazi Multi Disipliner Çalışmalar Kongresi Tam Metin Kitabı*, 1, 177-182.
- Taşlıbeyaz, E. (2020). Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm. İçinde S. Karaman (Ed.), *Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm* (ss. 20-32). Pegem Akademi.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Timur, B., Timur, S., ve Akkoyunlu, B. (2014). Öğretmen adaylarının sayısal yetkinlik düzeylerinin belirlenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (33), 41-59.
- Türkben, T. ve Satılmış, S. (2022). Öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık, dijital okuryazarlık ve eleştirel okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 345-364.
- Üstündağ, M. T., Güneş, E. ve Bahçivan, E. (2017). Dijital okuryazarlık ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve fen bilgisi öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık durumları. *Journal of Education and Future*, (12), 19-29.
- Vandeyar, T. (2015). Policy intermediaries and the reform of e-Education in South Africa. *British Journal of Educational Technology*, 46 (2), 344–359.
- Vieira, G., Manita, C., Ribeiro, C. and Rosa, M. P. (2022). Digital literacy of elderly tourists in the Algarve destination. *Journal of Accessibility and Design for All*, 12(2), 180-211.
- Warno, K. (2020). The factors influencing digital literacy of vocational high school teachers in Yogyakarta. *Journal of Physics: Conference Series*, 1446(1), 12-68.
- World Economic Forum. (2019). The Global Competitiveness Report 2019. Geneva: World Economic Forum. Erişim adresi: https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf [Erişim tarihi: 14.11.2024].
- Yang, J., Zhang, T. and Zhang, L. (2023). Research on the influence of digital penetration on the entrepreneurial behavior tendency of rural residents in tourism. *Environment, Development and Sustainability*, 26(10), 25549–25567.
- Yang, X. (2025). Digital transformation of tourism education: Technologies, opportunities, challenges, and future research agenda. *Journal of Tourism Theory and Research*, 11(1), 38–46.
- Yazıcıoğlu, A., Yaylak, E. ve Genç, G. (2020). Okulöncesi ve sınıf öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10 (2), 274-286.
- Yontar, A. (2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 815-824.